

Nr 241

Av herr Nordgren m. fl., angående återlån från allmänna pensionsfonden.

(Lika lydande med motion nr 185 i Första kammaren)

Vid införandet av den allmänna tilläggspensioneringen fastslogs principen att en betydande del av de inbetalade avgifterna skulle i form av återlån återgå till dem som erlagt avgifterna. Det har visat sig att återlånen med det nu gällande reglementet inte har kunnat utnyttjas i den utsträckning som man avsett. I följande tabell visas i vilken utsträckning återlån beviljats sedan systemet trädde i kraft.

Återlån ur AP-fonderna begärda av banksystemet på basis av föregående års avgifter, miljoner kronor

År	Återlån	D:o ackumulerat
1961	53,6	53,6
1962	65,4	119,0
1963	118,0	237,0
1964	197,8	434,8
1965	307,2	742,0
1966	359,7	1 101,7
1967	244,4	1 346,1

AP-fondernas tillgångar per den 31 december 1967 utgjorde 19 372,9 miljoner kronor. Återlånen till näringslivet uppgick till 1 153,1 miljoner kronor. Såsom framgår av ovanstående tabell består dessa återlån till största delen av återlån som beviljats under tidigare år än 1967. Ur ovanstående siffror framgår även att återlån på sammanlagt 193 miljoner kronor har återbetalats. Återbetalningarna utgör ungefär 1/7 av samtliga beviljade återlån.

Endast 6 % av fondernas tillgångar har i form av återlån kommit de avgiftsbetalande företagen till godo. Detta kan inte anses vara i överensstämmelse med föredragande departementschefens uttalande i proposition nr 100 år 1959 angående allmän tilläggspension m. m., där denne anförde att en betydande del av fondmedlen i form av återlån borde gå tillbaka till dem som erlagt pensionsavgifterna (s. 75).

En granskning av de mindre företagens andel av beviljade återlån visar

att de endast har erhållit 7 miljoner kronor. Detta utgör inte mer än 0,6 % av de beviljade återlånen. Mot bakgrund av att de mindre företagen har bidragit med 1/5 av AP-fondernas samlade tillgångar på över 19 miljarder framstår dessa företag som särdeles missgynnade.

Anledningen till att återlånen ej fått den omfattning riksdagen avsett torde bero på begränsningar i nu gällande regler. Enligt dessa får kreditinrättningar låna pengar ur fonden under förutsättning att de i sin tur utlånar motsvarande belopp till den som erlagt pensionsavgift. Den erlagda avgiften måste dock uppgå till minst dubbelt så mycket som lånebeloppet. Endast det närmast föregående årets avgift får utgöra låneunderlag, och återlånade belopp får ej understiga 500 kronor. Detta betyder att företag, för vilka den årliga pensionsavgiften understiger 1 000 kronor, icke har möjlighet till återlån.

Detta minskar väsentligt möjligheterna till återlån för en kategori företag, som redan tidigare intar ett ogynnsamt läge på kreditmarknaden. Särskilt för detaljhandeln med dess begränsade möjligheter till in-teckningslån skulle en förändring av återlånereglerna vara av stor betydelse. De förändringar som i första hand bör komma i fråga är följande:

- 1) En vidgning av möjligheterna till återlån upp till 75 % av avgiftsbeloppet.
- 2) Rätt att räkna låneunderlag utsträcks till de fem senaste årens ackumulerade avgifter.
- 3) En förlängning av amorteringstiden för återlånen till högst 20 år.

En höjning av lånegränsen till 75 % synes i dag motiverad med hänsyn till önskvärldheten av att så långt som möjligt samla företagets kreditbehov i ett låneinstitut. På detta sätt undviks de överhypotek som i dag ofta minskar belåningsmöjligheterna för de mindre företagen.

Kravet på möjligheter att ackumulera flera års avgifter är främst avsett att tillgodose de mindre företagens intressen. För ett mindre företag uppgår i regel de för ett år inbetalda avgifterna inte till så betydande belopp att ett återlån ter sig meningsfullt. Rätten till ackumulering under föreslagna fem år skulle innebära en markant förbättring för många mindre företag, vilka härigenom kan erbjudas en rationell kreditmöjlighet. Dessa krav måste ses mot bakgrunden av att det svenska näringslivet är utsatt för stora påfrestningar i samband med anpassningen till en lägre självfinansieringsgrad. Särskilt utsatta för påfrestningar på kreditmarknaden är de mindre företagen.

Anspråken på kreditmarknaden är i dag mycket stora. I ett sådant läge är det av största vikt att de otillräckliga kreditresurserna fördelas på ett effektivt sätt. En förändring av återlåningsreglerna skapar visserligen inte något nytt kapital, men det ger de mindre företagen möjlighet att konkurrera på kapitalmarknaden på bättre villkor. För företagets långsiktiga planering är det också av stor betydelse att återlånesystemet förbättras.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa

1. att förslag till sådan ändring av reglementet för allmänna pensionsfondens förvaltning, att arbetsgivare erhåller möjlighet att för återlån få utnyttja de ATP-avgifter som inbetalas under loppet av de fem senast förflutna åren och att återlån skall få ske upp till 75 % av inbetalda avgifter, snarast föreläggs riksdagen,
2. att en utredning rörande utsträckande av amorteringstidens längd för återlån till 20 år tillsättes.

Stockholm den 23 januari 1968

Hans Nordgren (h)

Tage Magnusson (h)

Carl-Wilh. Lothigius (h)

i Borås

Filip W. Fridolfsson (h)

Kurt Söderström (h)

Tage Adolfsson (h)

Ingrid Sundberg (h)

Alf Wennerfors (h)

Nr 242

Av herrar **Sundelin** och **Ekström** i Iggesund, *angående viss upphandling vid lokaliseringsstöd.*

(Lika lydande med motion nr 183 i Första kammaren)

Stockholm den 19 januari 1968

B. Sundelin (s)

Sven Ekström (s)

i Iggesund